

ELGESIO KODEKSAS

„Transparency International“ Lietuvos skyrius (TILS) yra ne pelno siekianti, nepolitinė, nevyriausybinė organizacija, kurios tikslas – įgyvendinti skaidrumo bei antikorupecines iniciatyvas.

Savo veiklą Lietuvoje įgyvendiname nuo 2000 m. birželio 6 d.

1. ĮVADAS

Šis „Transparency International“ Lietuvos skyriaus (TILS) Elgesio kodeksas (toliau – Kodeksas) remiasi tarptautiniu „Transparency International“ Elgesio kodeksu, Etiško advokatavimo kodeksu, Interesų konfliktų politika ir bendraisiais „Transparency International“ principais.

TILS parengė šį Elgesio kodeksą, įtraukęs į jo kūrimo procesą visus organizacijos narius (darbuotojus, dalininkus, tarybos narius). TILS nariai yra įsipareigoję laikytis aukščiausių sąžiningumo ir atskaitingumo standartų, veikti nenusižengdami esminėms „Transparency International“ vertybėms ir pagrindiniams principams bei skatinti šių standartų ir principų laikymąsi.

2. TILS ELGESIO KODEKSO TAIKymo SRITIS

Šis kodeksas skirtas TILS darbuotojams, Tarybos nariams ir dalininkams, praktikantams ir savanoriams bei su TILS bendradarbiaujantiems prekių ar paslaugų tiekėjams.

3. TILS PAGRINDINIAI VEIKLOS PRINCIPAI

- Kaip partnerysčių kūrėjai, mes siekiame bendradarbiauti su visais asmenimis ir grupėmis, su pelno siekiančiomis ir pelno nesiekiančiomis organizacijomis, vyriausybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis, įsipareigojusiomis kovoti su korupcija, tiek, kiek tai atitinka mūsų organizacijos strategines veiklos gaires ir prioritetus.
- Mes įsipareigojame būti atviri, sąžiningi ir atskaitingi.
- Mes savo veikloje vadovaujamės Lietuvos Respublikos įstatymais.
- Mes įsipareigojame savo veikloje būti demokratiški ir politiškai nešališki. Mes smerkiame visus nustatytus korupcijos atvejus.
- Mes siekiame, kad mūsų organizacijos laikysena visada būtų paremta mūsų nuostatomis ir vertybėmis, patikima, objektyvia ir profesionalia analize ir pagal aukštus standartus atliktais tyrimais, įsipareigojame viešai skleisti tik tuo paremtą informaciją.
- Mes priimame ir siekiame tik tokio finansavimo, kuris nekliudys mums vykdyti savo veiklas bei nagrinėti problemas nepriklausomai, išsamiai ir objektyviai.
- Mes įsipareigojame paisyti pagrindinių teisių ir laisvių ir skatinti kitus jas gerbti.
- Įdarbindami asmenis ir formuodami TILS valdymo organus, mes siekiame lyčių balanso.

4. BENDROSIOS PRAKTINĖS GAIRĖS

4.1. Gerojo valdymo užtikrinimas

Mes siekiame, kad TILS darbuotojų dalyvavimas kitų juridinių asmenų valdymo organuose nesudarytų jokio pagrindo kelti abejones dėl TILS nepriklausomumo. Dėl šios priežasties TILS vadovas įsipareigoja informuoti dalininkus dėl TILS, kaip organizacijos, ir TILS darbuotojų dalyvavimo kitų juridinių asmenų valdymo organuose.

4.2. TILS finansų skaidrumas

Siekiant užtikrinti, jog TILS finansavimo šaltiniai, dalyvavimas viešuosiuose pirkimuose nekeltų abejonių dėl TILS, kaip organizacijos, nepriklausomumo, finansinio skaidrumo, TILS vadovas įsipareigoja informuoti dalininkus dėl:

- a. TILS sutarčių, kurių trukmė ilgesnė nei 2 metai, pasirašymo.
- b. TILS sutarčių, kurių vertė yra didesnė nei 10 proc. TILS praėjusių finansinių metų biudžeto, pasirašymo.
- c. TILS sprendimo dalyvauti viešuosiuose pirkimuose, kurių vertė yra didesnė nei 10 proc. TILS praėjusių finansinių metų biudžeto.

Taip pat įsipareigojame:

- a. Kasmet viešai skelbti TILS finansines ataskaitas bei audito išvadas TILS interneto svetainėje www.transparency.lt/atskaitingumas.
- b. Kasmet su finansinėmis ataskaitomis bei audito išvadomis supažindinti visus TILS darbuotojus, dalininkus, Tarybos narius.
- c. Viešai skelbti informaciją apie fizinius asmenis, kurių aukos vertė siekia bent 0,5 proc. metinio TILS biudžeto.

4.3. Santykiai tarp „Transparency International“ skyrių

Formuodami mūsų organizacijos pozicijas ir vykdydami savo veiklas, mes siekiame aktyviai konsultuotis su tais „Transparency International“ skyriais, kuriuos šios pozicijos ir veikla gali paveikti.

Mes įsipareigojame siekti bendradarbiauti su kitų šalių nacionaliniais „Transparency International“ skyriais ir individualiais judėjimo nariais visame pasaulyje. Kaip vienas pasaulinis judėjimas, mes solidarizuojamės su kitais „Transparency International“ skyriais ir įsipareigojame susilaikyti nuo veiksmų, kurie bet kaip galėtų pakenkti kitiems skyriams arba judėjimui.

4.4. Darbuotojų santykiai

Mes įsipareigojame elgtis vieni su kitais pagarbiai ir paslaugiai.

Mes siekiame nuoširdžiai ir kolegiškai bendrauti ir konsultuotis tarpusavyje, siekdami pagelbėti kiekvienam iš mūsų tiksliai ir efektyviai atlikti priskirtas bei prisiimtas pareigas ir įsipareigojimus.

Mes gerbiame visų organizacijos narių privatumą ir asmeninį gyvenimą. Jeigu mums teks dirbti su asmenine organizacijos narių informacija, ją naudosime tik tiems tikslams, dėl kurių bus iš anksto susitarta, ir niekam jos neatskleisime, išskyrus įstatymuose numatytus atvejus.

Siekiame į sprendimų organizacijoje priėmimą kiek įmanoma labiau įtraukti organizacijos darbuotojus.

4.5. Smurto, priekabiavimo ir diskriminacijos prevencija

Smerkiame bet kokios formos seksualinį smurtą, priekabiavimą, užgauliojimą. Skatiname organizacijos kultūrą, kurioje su visais kolegomis bei partneriais yra elgiamasi oriai ir pagarbiai.

Seksualinį priekabiavimą suprantame taip, kaip jis yra apibrėžtas Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatyme. Tai – nepageidaujamas užgaulus, žodžiu, raštu ar fiziniu veiksniu išreikštas seksualinio pobūdžio elgesys su asmeniu, kai tokį elgesį lemia tikslas ar jo poveikis pakenkti asmens orumui, ypač sukuriant bauginančią, priešišką, žeminančią ar įžeidžiančią aplinką.

Organizacijoje netoleruojame:

- a. jokių seksualinio priekabiavimo ar kitų prievartos formų apraiškų;
- b. bauginimo;
- c. patyčių;
- d. diskriminacijos lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos ar kitu pagrindu;
- e. kito netinkamo ar nepageidaujamo elgesio – žodinio, fizinio ar kitokio, kuris gali būti laikomas kaip pažeidžiantis asmens teisę į orumą darbe.

Visi TILS darbuotojai įsipareigoja laikytis šių nuostatų bei pranešti apie galimus jų pažeidimo atvejus.

Organizacijos viduje gerbiame kolegų teisę į privatų gyvenimą bei pasirinkimus, tačiau atsižvelgiant į tai, jog kai kurie priimami sprendimai gali turėti įtakos organizacijos reputacijai, šios nuostatos galioja ir už organizacijos ribų.

5. INTERESŲ POLITIKA

5.1. Bendra politika

Tuo atveju, kai iškyla konfliktas tarp mūsų asmeninių interesų ir TILS arba kitų „Transparency International“ skyrių interesų, mes įsipareigojame atskleisti tokį konfliktą ir jį skaidriai spręsti, atsižvelgdami į šio Kodekso nuostatas, taip pat susilaikyti nuo sprendimų priėmimo ar balsavimo dėl klausimų, galinčių sukelti interesų konfliktą.

Asmenų, atstovaujančių TILS, etikos pažeidimai gali sukompromituoti TILS pastangas kelti valstybės pareigūnų, verslininkų ir kitų asmenų etikos standartus. Todėl būtina, kad kiekvienas su TILS susijęs asmuo visuomet pagalvotų, ar savo veiksmais nesukelia interesų konflikto arba interesų konflikto regimybės.

5.2. Interesų deklaravimas

TILS Tarybos nariai, dalininkai ir darbuotojai turi deklaruoti savo finansinius ir nefinansinius interesus, kurie galėtų sukelti interesų konfliktą, ar galėtų būti vertinami kaip galintys sukelti interesų konfliktą. Toks pareiškimas turi būti atliktas įrašant interesus į deklaraciją pagal iš anksto numatytą formą. Šios interesų deklaracijos prieinamos visuomenei organizacijos interneto svetainėje www.transparency.lt/apie-mus.

Jeigu toks viešumas gali sukelti pavojų asmens saugumui ar turėti kitų reikšmingų neigiamų pasekmių, su atitinkama deklaracijos dalimi turi būti supažindintas TILS vadovas, kuris šią informaciją turi laikyti konfidencialia. Tokiu atveju viešai prieinamoje deklaracijoje turi būti nurodoma, kad dalis deklaracijos yra nevieša.

5.3. Sutartys dėl apmokamo darbo ir mokamų konsultacijų

TILS darbuotojai (įskaitant vadovybę) gali būti įdarbinami kitų organizacijų arba apsiimti joms atlikti apmokamus darbus. Tokiu atveju, jeigu darbas yra susijęs su TILS veiklos sritimi, prieš jį pradėdant būtina gauti aiškų savo vadovo sutikimą (TILS vadovo atveju – gavus dalininkų sutikimą); visais kitais atvejais – apie darbą vadovui būtina pranešti iš anksto.

TILS Tarybos nariai, dalininkai, bendrovės ar kitos organizacijos, kurių akcininkai / valdybos nariai jie yra,

TILS apmokamą darbą gali atlikti tik gavus dalininkų pritarimą. Tokiu atveju, Tarybos narys arba dalininkas taip pat turi nusišalinti nuo su jo atliekamu darbu susijusių sprendimų Taryboje arba Visuotiniame susirinkime.

TILS darbuotojai, bendrovės ar kitos organizacijos, su kuriomis jie yra susiję, gali kreiptis ir varžytis dėl „Transparency International“ siūlomų sutarčių dėl apmokamo darbo, jeigu tik jiems nėra suteikiamas pranašumas prieš kitus konkurentus dėl tokio atlikimo. Jie negali naudoti konfidencialios informacijos ir turi siekti užtikrinti, kad niekam nekiltų abejonų, kad jie pasinaudojo konfidencialia informacija.

5.4. Įdarbinimo, samdymo ir pirkimų procedūros

Mes įsipareigojame vykdyti sąžiningas, objektyvias ir nešališkas įdarbinimo, samdymo ir pirkimo procedūras. Pabrėžiame, jog:

- a. Mes nesamdysime ir nesudarysime sutarčių su mūsų artimiausiomis giminėmis (sutuoktiniais, partneriais, tėvais, vaikais, broliais ar seserimis).
- b. Mes nesamdysime ir nesudarysime sutarčių su Tarybos narių ir dalininkų artimiausiomis giminėmis be atskiro dalininkų sutikimo, o dalininkų artimųjų atveju – be atskiro Tarybos pritarimo.
- c. Giminėms, draugams bei organizacijoms, su kuriomis mes, mūsų giminės ar draugai yra susiję, nebus taikomos palankesnės sąlygos.

5.5. Galimų interesų konfliktų sprendimas

Galimus interesų konfliktus turi nustatyti ir apie juos informuoti asmuo, kuriam interesų konfliktas gali iškilti, tačiau apie juos pranešti gali ir kiti TILS arba „Transparency International“ atstovai, vos tik sužinoję apie galimą interesų konfliktą.

Apie galimą savo interesų konfliktą darbuotojai praneša TILS vadovui. Apie galimą vadovo interesų konfliktą darbuotojai praneša dalininkams, o kai tai neįmanoma – TILS Tarybos pirmininkui. TILS vadovas apie galimą savo interesų konfliktą turi pranešti dalininkams.

Potencialų interesų konfliktą turi įvertinti asmuo / asmenys, kuriems apie tai pranešama šio Kodekso numatyta tvarka. Vertinimo metu gali būti nustatyta, kad nėra jokio interesų konflikto arba gali būti nuspręsta, kad:

- a. Toks asmuo neturėtų toliau tęsti vertintos veiklos.
- b. Ji / jis gali tęsti tokią veiklą, tačiau turėtų nedalyvauti TILS priimant sprendimus, kurie yra arba gali būti susiję su klausimu, dėl kurio kilo konfliktas.

Tuomet, kai asmuo palieka darbo vietą TILS dėl darbo institucijoje, kurios veiklą siekė paveikti dirbdamas TILS, mes stengsimės išvengti bet kokių esamų ar numanomų interesų konfliktų ir sieksime veikti taip, kad tai nesukeltų neigiamų padarinių TILS.

6. DOVANŲ POLITIKA IR PRAMOGOS

TILS darbuotojai jokiais aplinkybėmis nepriima dovanų, svetingumo ar pramoginių paslaugų, paskolų ar padėkų bet kokia kita forma, nepriklausomai nuo tokių dovanų vertės, kai tokia dovana ar svetingumo paslauga gali sudaryti įspūdį ar pagrįstą abejonę dėl įtakos darymo TILS kaip organizacijai ar atskiriems jos darbuotojams. Taip pat, jei kyla abejonė, jog siekiama paveikti TILS vykdomą advokaciją, poveikio sprendimams darymą, prekių ar paslaugų pirkimo procedūras. Tokios dovanos arba paslaugos yra gražinamos dovanos teikėjui.

Tuo atveju, jeigu priimame dovanas, TILS ar jo darbuotojų gautos dovanos ir svetingumo paslaugos registruojamos TILS Dovanų registre, kuris skelbiamas organizacijos svetainėje www.transparency.lt/atskaitingumas.

Visos dovanos, padovanotos TILS atstovams, perleidžiamos TILS nuosavybėn, nebent kitaip nusprendžia TILS vadovas (kai dovana įteikiama TILS vadovui – tokį sprendimą priima Tarybos pirmininkas).

Bet koks TILS parodytas svetingumas turi būti pagrįstas, geros valios ir socialiai priimtinas.

7. KELIONĖS IR TILS NUOSAVYBĖ

Oficialios kelionės, į kurias vyksta TILS darbuotojai, yra tiesiogiai susijusios su jų veikla, ir į jas vykstama tik tais atvejais, kai tai yra tiesiogiai susiję su TILS veikla. Atlyginamos tik taupios ir pagrįstos kelionės išlaidos, apmokami tik ekonominės klasės lėktuvo bilietai (nebent kitaip nuspręstų TILS vadovas arba dalininkų atstovas, kai sprendžiama dėl TILS vadovo).

Mes siekiame, kad TILS ištekliai būtų naudojami efektyviai, laikantis etikos kodekso ir jų naudojimas asmeniniams tikslams nekeltų rizikos organizacijos reputacijai.

Jeigu asmeninė kelionė prijungiama prie oficialios kelionės, apie tai prieš kelionę informuojamas TILS vadovas (kai į tokią kelionę vyksta TILS vadovas – informuojamas Tarybos pirmininkas). Tokiu atveju pats į kelionę vykstantis asmuo padengia visas papildomas išlaidas, susijusias su asmenine kelione.

8. PRIVATI VEIKLA

Mes nedalyvausime veikloje, nesiimsime pareigų ar funkcijų, nesvarbu, ar apmokamų, ar neapmokamų, kurios būtų nesuderinamos ar atitrauktų mūsų dėmesį nuo tinkamo pareigų atlikimo, ar kurie galėtų pakenkti TILS arba pasaulinio „Transparency International“ judėjimo reputacijai. Mes tvarkysime savo asmeninius reikalus taip, kad neįsitrauktume į veiklą, kuri galėtų pakenkti TILS reputacijai.

Mes įsipareigojame nesinaudoti TILS profesiniais santykiais, siekiant gauti paslaugų ar kitokių privilegijų asmeniniame gyvenime.

Mes siekiame, kad mūsų darbuotojų ir samdomų paslaugų tiekėjų politinė priklausomybė ir/arba veikla nedarytų netinkamos įtakos ar nekliudytų laikytis politinio neutralumo principo, kuris yra TILS ir „Transparency International“ judėjimo skiriamasis bruožas.

TILS gerbia savo organizacijos narių saviraiškos laisvę ir siekia užtikrinti bei skatinti nuomonių bei pažiūrų įvairovę TILS viduje. TILS skatina organizacijos narius savo nuomonę socialiniuose tinkluose ir viešojoje erdvėje reikšti etiškai ir vengti elgesio, kuris galėtų kelti klausimus dėl TILS nešališkumo ir profesionalumo.

9. KONFIDENCIALUMAS IR SKAIDRUMAS

TILS darbuotojai, dalininkai ir Taryba visą TILS gautą informaciją laikys konfidencialia, jeigu jos pobūdis to reikalauja arba kai to aiškiai reikalaujama, ir atitinkamai su ja elgsis. Šis įsipareigojimas galioja ir išėjus iš darbo TILS.

Apie visus priimamus sprendimus ir veiksmus stengsimės informuoti, atsižvelgdami į pirmiau minėtas nuostatas dėl konfidencialumo.

10. KLAUSIMŲ IŠKĖLIMAS / PRANEŠĖJŲ APSAUGA

TILS skatina atvirą dialogą visais klausimais organizacijos viduje.

Niekas negali būti diskriminuojamas, nubaustas ar gauti papeikimą dėl to, kad informavo apie jam susirūpinimą keliančius dalykus ar prašė suteikti konsultaciją dėl TILS Elgesio kodekso, nepriklausomai nuo to, ar vėliau buvo nustatyta, kad skundas buvo svarus ir pagrįstas, ar ne.

Bet kuris asmuo, kurį su TILS sieja ar siejo darbo arba sutartiniai santykiai (konsultavimo, rangos, stažuotės, praktikos, savanorystės ir pan.), norintis pranešti apie neetišką organizacijos narių elgesį, galimus pažeidimus, tai gali padaryti el. paštu pranesk@transparency.lt.

Siekdami užtikrinti vidinio pranešimų kanalo veiksmingumą bei skaidrumą, įsipareigojame:

- a. Užtikrinti nuolatinį jo administravimą pagal nustatytą tvarką.
- b. Reguliariai informuoti dalininkus ir Tarybos narius apie gautus pranešimus.

Apie visus susirūpinimą keliančius dalykus, susijusius su TILS darbuotojų elgesiu ar šio Kodekso taikymu, darbuotojai ar kiti asmenys, kurie nenori kreiptis tiesiogiai į asmenį, keliantį jiems susirūpinimą, taip pat gali kreiptis į TILS vadovą.

Tais atvejais, kai to padaryti neįmanoma arba kai pranešti norima apie TILS vadovą, rekomenduojama pranešti bent vienam iš dalininkų, arba, jeigu tai neįmanoma dėl objektyvių priežasčių – Tarybos pirmininkui.

Kai pranešti norima apie Tarybos narių elgesį, rekomenduojama kreiptis į TILS vadovą ir bent vieną iš dalininkų. Jei norima pranešti apie dalininkų elgesį, rekomenduojama kreiptis į kitus, su pranešimu nesusijusius, dalininkus ir TILS vadovą.

Reguliariai matuojame bei vertiname organizacijos mikroklimatą.

11. POVEIKIO SPRENDIMŲ PRIĖMIMUI DARYMAS

Kai sieksime daryti įtaką viešąją politiką formuojantiems asmenims ir organizacijoms, visuomet juos informuosime, jog įtaką daryti siekiame TILS vardu. Visada sieksime įtaką daryti skaidriai ir atskaitingai.

Viešai atskleisime mūsų pastangas daryti poveikį pranešdami apie susitikimus su sprendimus priimančiais asmenimis bei politikais organizacijos interneto svetainėje ir viešindami mūsų pasiūlymus teisėkūrai.

Taip pat informuosime apie bet kokius tinklus ar asociacijas, kurių formalus narys yra TILS arba su kuriomis TILS bendradarbiauja.

12. VIEŠI PASISAKYMAI

TILS darbuotojai, Tarybos nariai ir dalininkai bendraudami viešai kaip TILS atstovai turi pateikti TILS strategiją atitinkančias pozicijas.

13. KODEKSO ĮGYVENDINIMAS IR PAKEITIMAI

TILS vadovas aktyviai skatina dialogą organizacijoje etikos klausimais, konsultuoja darbuotojus ir užtikrina, kad organizacijos veikla atitiktų Kodekso nuostatas.

Kodeksas viešinamas TILS oficialioje interneto svetainėje, su juo supažindinami visi TILS darbuotojai, dalininkai, Tarybos nariai.

TILS vadovas nuolat stebi, ar šio Kodekso taisyklės atitinka realią situaciją ir prireikus inicijuoja Kodekso peržiūrėjimą. Visi TILS darbuotojai, turintys idėjų ar pastabų šiam kodeksui, gali bet kada su jomis kreiptis į TILS vadovą, kuris visas pastabas privalo apsvarstyti ir prireikus inicijuoti Kodekso pakeitimus.

TILS Elgesio kodeksas yra priimamas ir keičiamas dalininkų sprendimu, prieš tai Elgesio kodekso projektui pritarus $\frac{2}{3}$ TILS darbuotojų.